

С Т А Н О В И Щ Е

От: *професор д.с.н. Янцислав Янакиев;*
Институт по отбрана „Проф. Цветан Лазаров“;
Научна специалност „Социология“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Пейо Танов Сизов*
Тема на дисертационния труд: *„Перспективи и предизвикателства пред Българската отбранителна технологична индустриална база в процеса на превъоръжаване и модернизация на Българската армия“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 501/01.03.2023 г. на заместник-Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Пейо Сизов се е обучавал по докторска програма към катедра „Национална и регионална и сигурност“ на факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) съгласно Заповед Ректора на УНСС № 543/22.03.2016 г. Обучението е осъществено в *задочна* форма през периода 23.03.2016- 23.03.2020 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представената за рецензия дисертация е с обем 177 страници текст, библиография и приложения. Използвани са общо 186 литературни източника на български, английски и полски език.

Дисертацията е структурирана в увод, три глави и заключение. Освен това има две приложения. Тя е добре структурирана и всяка глава завършва с изводи.

Трудът е посветен на *актуален и значим научен проблем*, а именно изследване предизвикателствата и възможностите пред Българската отбранително-технологична индустриална база (БОТИБ) с цел повишаване на нейния принос както за модернизацията на Българската армия (БА), така и за националната ни икономика. Освен това дисертацията има важно практическо приложение с формулираните от автора изводи и препоръки, на базата на проведените анализи, за развитието на БОТИБ.

Анализът на библиографията, използвана при разработването на дисертацията, показва, че *авторът добре познава съвременното състояние на изследвания проблем*, както и възможните насоки за усъвършенстването и за развитието на БОТИБ.

Обект на изследването е „Българската отбранително-технологична индустриална база.

Предмет на изследване в дисертационния труд са „перспективите и предизвикателства пред нея (БОТИБ), включително в иновационната среда, в която функционира тя, в процеса на превъоръжаване и модернизация на Българската армия“. (стр. 8).

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Научните приноси в дисертационния труд са свързани с обогатяване на съществуващите знания в областта на идентифициране на възможностите за БОТИБ за по-активното участие във веригата на доставките за МО и принос към модернизацията на БА, както и в създаването на допълнителни възможности за развитие на българската икономика като цяло. Това е научно поле, в което има сериозно място за бъдещи изследвания.

Освен това дисертацията има важен научно-приложен принос като формулира предложения и препоръки за развитие на БОТИБ.

Целта, която си поставя авторът е научноприложна да се предложат „конкретни мерки за развитието на БОТИБ, отчитайки съвременната среда за сигурност и възможностите, които предлагат процесът на модернизация и превъоръжаване на Българската армия и програмите и проектите в рамките на ЕС (стр. 9).

Макар, че не е експлицитно формулирана, дисертацията има и изследователска цел, чието реализиране дава основание на автора да формулира изводи и препоръки за развитието на БОТИБ.

Целта на дисертацията е конкретизирана в три *научни и научноприложни задачи*, които са изпълнени в пълен обем.

Авторът формулира добре тезата, която защитава а именно, че „процесът на превъоръжаване и модернизация на Българската армия, включително възможностите по линия на Европейския отбранителен фонд, имат потенциала да бъдат катализатор и инструмент за последващо развитие на българската отбранително-технологична индустриална база.“ (стр. 8)

Резултатите от проверката на така формулираната теза са представени коректно в текста на дисертацията.

Пейо Сизов е избрал подходяща методология (анализ на нормативната база; изследване на чуждия опит; сравнителен анализ; SWOT анализ; PESTEL анализ), която позволява да се постигнат целите и задачите на изследването и да се провери формулираната хипотеза

Авторът съчетава дългогодишен практически опит със задълбочена научна експертиза, което е гаранция за постигане на поставената цел и за разработване на научен труд на високо ниво.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертацията има *подчертано научноприложен характер*. Като приноси в това отношение бих посочил идентифицирането на основните, фактори, които могат да допринесат за развитието на БОТИБ и за принос към модернизацията на БА и за националната икономика.

Според мен е много важно идентифицирането на проблемните области пред развитието на българската отбранителна индустрия, които авторът прави в своя труд.

Теоретичните приноси в рецензирания труд са свързани със задълбочения сравнителен анализ на опита на България, Полша и Естония в развитието на отбранителната индустрия и изводите за бъдещето на българската отбранителната индустрия.

Специално бих желал да подчертая извода на автора, че „в държавата липсва разбиране на един от основните проблеми пред развитието на родната отбранителна индустрия, като в същото време може да се остане с впечатление, че намеренията за предприемането на конкретни действия за подобряване на ситуацията в сектора остават по-скоро на хартия, отколкото да намират практическо приложение“ (стр. 51).

Пейо Сизов много скромно посочва три научни и два практически резултата в своя дисертационен труд. Приемам самооценката на приносите направена от автора, и смятам, че те са негово лично дело.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Пейо Сизов е представил две публикации по темата на дисертацията на български език, които са съвсем актуални от периода 2020-2022 г. Те са допринесли за повишаване осведомеността на експертната общност по отношение на идеите и практическите действия за развитието на БОТИБ и за приноса към модернизацията на БА и националната икономика.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертацията и дава пълна представа за постигнатите научни и научноприложни резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към представения за рецензиране дисертационен труд нямам критични бележки. Смятам, че той е напълно завършено научно-приложно изследване и може да се ползва от хората, които вземат политическите решения в България за развитието и бъдещето на БОТИБ.

8. Заключение

Предложеният за рецензиране дисертационен труд на Пейо Сизов *съдържа научни и приложни резултати*, които отговарят на изискванията на Закона за Висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и съответния Правилник на УНСС.

Представеният за рецензия дисертационен труд показва, че докторантът притежава необходимите теоретични знания и професионални умения и демонстрира възможност за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Като имам предвид всичко посочено до тук, давам своята положителна оценка за рецензирания дисертационен труд и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Пейо Танов Сизов образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.8 “Икономика” по докторска програма „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността).

професор д.с.н.

Янцислав Янакиев

София, 19.04.2023 г.